

NGHIÊN CỨU TÁC ĐỘNG CỦA THỰC THI HIỆP ĐỊNH TRỊ GIÁ WTO ĐẾN NGUỒN THU HẢI QUAN VIỆT NAM

Ngày nhận: 08/12/2015
Ngày nhận lại: 17/02/2016
Ngày duyệt đăng: 10/9/2016
Mã số: 9-16-44

Lê Thị Ánh Tuyết (*)

Tóm tắt: Bài viết phân tích tác động của việc thực thi Hiệp định trị giá (HĐTG) WTO đến nguồn thu hải quan của Việt Nam bằng cách ứng dụng mô hình véc tơ hiệu chỉnh sai số (VECM). Dựa trên dữ liệu giai đoạn 2000-2014, kết quả nghiên cứu cho thấy, việc thực thi HĐTG WTO không làm giảm nguồn thu hải quan Việt Nam vì những tác động gián tiếp của việc xác định trị giá tính thuế xuất, nhập khẩu (XNK) dựa trên trị giá giao dịch thực tế của hàng hóa theo nguyên tắc cơ bản của Hiệp định này sẽ bù đắp những tác động trực tiếp làm giảm số thu hải quan tại Việt Nam thông qua những điều chỉnh của doanh nghiệp trong việc tăng lượng hàng nhập khẩu, giảm hiện tượng buôn lậu, gian lận thương mại và tăng mức độ tuân thủ thuế XNK. Đồng thời, bài viết cũng gợi ý kiến nghị cho chính sách tập trung giải pháp nhằm nâng cao chất lượng công tác thực thi HĐTG WTO đảm bảo nguồn thu hải quan của Việt Nam tốt hơn trong tương lai.

Từ khóa: Hiệp định trị giá WTO, nguồn thu hải quan, mô hình VECM, thuế xuất, nhập khẩu.

Đặt vấn đề

Việt Nam đã chính thức thực hiện xác định trị giá hải quan dựa trên những nguyên tắc của HĐTG WTO từ năm 2004. Sau hơn 10 năm áp dụng, về cơ bản nước ta đã tiếp cận được cơ chế và kỹ thuật xác định trị giá hải quan của Hiệp định. Nhưng những ảnh hưởng của việc thực thi HĐTG WTO đối với nguồn thu hải quan của nước ta lại đang là một vấn đề cần được quan tâm nghiên cứu.

HĐTG WTO là hiệp định về tỷ giá hải quan của hàng hóa có tên đầy đủ là Hiệp định thực thi Điều VII của Hiệp định chung về Thuế quan và Thương mại GATT/WTO 1994. Hiệp định qui định sáu phương pháp xác định trị giá hải quan theo thứ tự sau: trị giá giao dịch của hàng hóa nhập khẩu (Transaction Value), trị giá giao dịch của hàng hóa giống

hệt nhập khẩu (Identical Goods), trị giá giao dịch của hàng hóa tương tự nhập khẩu (Similar Goods), trị giá khấu trừ (Deductive Method), trị giá tính toán (Computer Method) và phương pháp suy diễn, hay gọi là phương pháp dự phòng (Fall-back Method). Trường hợp người khai hải quan đề nghị bằng văn bản thì trình tự áp dụng phương pháp trị giá khấu trừ và phương pháp trị giá tính toán có thể thay đổi cho nhau.

Bàn về vấn đề thực thi HĐTG WTO, trong và ngoài nước đã có nhiều nghiên cứu. Tuy nhiên, chưa có nghiên cứu nào phân tích tác động của thực thi HĐTG WTO đến nguồn thu hải quan tại Việt Nam. Vì vậy, bài viết này là một nghiên cứu định lượng với mục tiêu đánh giá tác động của thực thi HĐTG WTO đến nguồn thu hải quan tại Việt Nam, từ đó gợi ý một số kiến nghị và giải pháp nhằm